

Az Oscar-díjas operatőrt 86. évében érte a halál.

Életének 86. évében, január 1-jén elhunyt Zsigmond Vilmos. Az Oscar-díjas operatőrt a San Franciscótól délre fekvő Big Sur településen, álmában érte a halál. Zsigmond Vilmos valószínűleg veseelégtelenség következtében halt meg a Csendes-óceánhoz közel fekvő kaliforniai házában, ahová karácsonykor ment fel.

Romwalter Béla, az elhunyt Oscar-díjas operatőrrel közösen indított Sparks vállalat vezetője elmondta, hogy az operatőr élete utolsó időszakában két filmterv látványvilágán dolgozott, köztük egy Kemal Atatürk török politikus életéről szóló alkotáson - mondta Romwalter Béla, hangsúlyozva, hogy Zsigmond Vilmos élete utolsó évében rengeteg szeretetet, elismerést kapott Magyarországon.

Zsigmond Vilmos 1977-ben kapott Oscar-díjat Steven Spielberg Harmadik típusú találkozások című filmjének operatőreként, mert "sajátos technikájával a digitális effektusok korát megelőzően volt képes meghökkentő látványt nyújtani".

Zsigmond Vilmos, "a világítás mestere, a fény művésze" Szegeden született, tanulmányait az ottani piarista gimnáziumban folytatta. A legendás Illés György tanítványaként 1955-ben végzett a budapesti Színház- és Filmművészeti Főiskola operatőr szakán. Több főiskolai társával végigfilmelték az 1956-os forradalom eseményeit, az országot novemberben hagyta el Kovács Lászlóval, táskájukban csaknem tízezer méternyi filmfelvétellel.

A két barát az Egyesült Államokban telepedett le, Zsigmond Vilmos 1962-ben kapott amerikai állampolgárságot. Kezdetben laborokban dolgozott, fotózott, oktatófilmeket készített, dokumentumfilmeket és reklámfilmeket, majd kisebb költségvetésű alkotásokat fényképezett. Operatőri látásmódja - a hangulati világítás, az emberi arc középpontba állítása, az emberi történetek bemutatása és a realista ábrázolás - az 1960-as években kibontakozó amerikai független filmes mozgalom, az Új Hollywood felé vitte. Elmondása szerint mindig azok a filmek érdekelték, amelyek az emberekről szólnak.

Első jelentősebb munkája a Peter Fonda rendezte A bérmunkás volt 1971-ben, ugyanebben az évben a McCabe és Mrs. Miller című Robert Altman-darab forgatásakor fotós múltját felhasználva laboratóriumi eljárással fakított ki felvételeket, hogy a régi filmek hangulatát idézze. Ezt az eljárást alkalmazta később A madárijesztőben és A szarvasvadászban is.

Az 1970-es évek amerikai újhullámos filmjei mellett olyan hollywoodi produkciókat is fényképezett, mint a Steven Spielberg rendezte Sugarlandi hajtóvadászat (a történet feszültségének fokozásához nagyban hozzájárultak kézikamerás felvételei) és a Harmadik típusú találkozások, amelyért 1977-ben Oscar-díjat kapott. Ő fényképezte a vietnami háború borzalmaival és utóhatásával bemutató A szarvasvadászt, amelyért - bár jelölték - Oscar-díjat nem kapott, de átvehette a Brit Filmakadémia (BAFTA) elismerését. Ő maga ezt a filmjét tartotta a legjobbnak, jóllehet mindet szerette, mert mindegyiknek "volt értelme".

Zsigmond Vilmos több m?fajban kipróbálta magát: fényképezett zenés filmet (a The Band búcsúkoncertjét megörökít? Az utolsó valcert), vígjátékot (Az eastwicki boszorkányok, Maverick), az HBO számára egy Sztálinról szóló életrajzi filmet, amelyért 1992-ben Emmy-díjat kapott, erotikus thrillert (Sliver, Vágyak vonzásában), többször dolgozott Woody Allennel (Melinda és Melinda, Kasszandra álma). 2007-ben negyedik alkalommal jelölték Oscar-díjra a Brian De Palma rendezte a Fekete Dália fényképezéséért (1985-ben A folyó cím? drámáért nominálták). Az elmúlt években dokumentumfilmet (God the Father) és játékfilmet (Hat tánclecke hat hét alatt) egyaránt forgatott, dolgozott a televízió számára is.

A szül?hazájával mindvégig kapcsolatot tartó operat?r 2002-ben fényképezett el?ször magyar filmet: a Bánk bán cím? Erkel-opera 2002-es filmváltozatáért Káel Csaba rendez?vel megosztva megkapta a legjobb operaadaptációért járó díjat a világ egyetlen filmoperat?r fesztiválján, a Cameraimage-n. 2006-ban egyik közrem?köd?je volt A lyukas zászló cím? 1956-os dokumentumfilmnek, s ? volt az operat?re A halálba táncoltatott lány cím?, Hules Endre által rendezett filmnek (2011).

A kritikusok által a fények és árnyékok szerelmesének és fest?jének nevezett Zsigmond Vilmos saját szavai szerint nem szerette, ha a színek túl sokat beszélnek. Tudását többször is mesterkurzus keretében adta tovább Magyarországon és az Egyesült Államokban. Az operat?röknek azt tanácsolta, hogy a digitálisan rögzített felvétellel is úgy bánjanak, mintha filmszalag lenne. Úgy vélte, a digitális technika még nem éri el a hagyományos film szintjét, és felületességre késztet. Számára viszont mindig az volt a cél, hogy a filmjei szebbek legyenek, mint a valóság.

Zsigmond Vilmos 1999-ben megkapta az Amerikai Filmoperat?rök Társasága (ASC) életm?-kitüntetését. 2000-ben Göncz Árpád államf? elnöki Aranyéremmel tüntette ki, 2001 óta a Corvinlánc birtokosa, 2004 óta Szeged díszpolgára, ahol mozitermet is elneveztek róla. 2005-ben megkapta a Magyar Operat?rök Társasága életm?díját, a következ? évben a Magyar M?vészeti Díjat, 2013-ban a Magyar M?vészeti Akadémia (MMA) tagjai közé választották. A 2014-es cannes-i filmfesztiválon átvehette az operat?ri életm?díjat, ?sszel a CineFest miskolci nemzetközi filmfesztiválon ismerték el életm?vét.

Április közepén az ? kiállításával nyílt meg a Budapesti Tavasz Fesztivál a Ludwig Múzeumban. A Gellért szállodában lakosztályt neveztek el róla.

(MTI nyomán)

{module [160]}